

ἀπανωγραφή ἡ, Ἡπ. Πόντ. (Κερασ.) — Λεξ. Κομ. Μπριγκ. Δημητρ. ἀπανογραφὴ Θράκ. (Ἀδριανούπ.) ἴπανογραφὴ Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. γραφή. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ. Παρὰ Δουκ. τύπ. ἐπανωγραφή.

Ἀπανώγραμμα, ὁ ἰδ.

ἀπανωγράφω σύνηθ. ἴπανωγράφω Κρήτ. ἴπανογράφου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ ρ. γράφω. Ἡ μετοχ. ἀπανωγραμμένα ἐν Ἑρωτοκρ. Ε 1539 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «θωρῶ πολλοὺς καὶ πεθυμοῦ κ' ἔχω το ἴγροικημένα, | νὰ μάθου τίς ἐκόπιασε εἰς τ' ἀπανωγραμμένα».

Γράφω εἰς τὸν λογαριασμὸν χρεώστου ποσὸν μεγαλύ-
τερον τοῦ ὀφειλομένου σύνηθ. : Ὁ δεῖνα μπακάλης ἀπανω-
γράφει σύνηθ. Διακόσιες δραχμὲς μοῦ ἔχενε ἴπανωγραμμένες
Κρήτ. Ποιτὲ δὲν ψώρ'σα ἀπ' τοῦ δεῖνα χουρὶς νὰ ἴπανογράψῃ
Αἰτωλ. Αὐτὰ δὲν τὰ πληρώνον, εἶνι ἴπανογραμμένα αὐτόθ.
Συνών. ἀπανωβάνω 2.

ἀπανωδέντρι τό, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. δέντρι.

Ἀγριόχορτον, παράσιτον ἰδίως τῆς ἐλαίας, θεωρού-
μενον φίλτρον στειρώσεως. Πβ. ἀντιδέντρι, ἀντί-
κλαρο, ἰξός.

ἀπανωδίνω ἀμάρτ. ἀπανωδίδω Κρήτ. ἀπανω-
δούνω Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ ρ. δίνω.

Κατὰ γ' πρόσ. μετὰ τῆς γενικῆς τῆς προσωπικῆς ἀντων.

1) Μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν, σκέπτομαι Κρήτ. : Ἐκεῖ
ποῦ ἔκειτουμονε μ' ἀπανώδωκ'ενε νὰ πά νὰ δῶ εἶδα κάνει.

2) Μοῦ ἔρχεται μεταμέλεια, μετανοῶ Κύθηρ. : Δὲ δοῦ
ἔδωσα ἀπάδησι κ' ἔφυγα, ὅστερα ὅμως μοῦ ἀπανώδωσε γ' ἐγύ-
ρισα νὰ τοῦ τὰ ψάλλω.

ἀπανωδουλεύω Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ ρ. δουλεύω.

Ἐπιτολαιῶς ἐργάζομαι τὴν γῆν, σκάπτω εἰς τὴν ἐπι-
φάνειαν καὶ οὐχὶ βαθέως.

ἀπανωδράνι τό, ἀμάρτ. ἴπανωδράνιν Πόντ. (Οἶν.)
ἴπανωδράνι Πόντ. (Ἄμισ. Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. δρανί.

1) Σανὶς ὑπερχειμένη τῆς ἐστίας ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ
χρησιμεύουσα ὡς θέσις διαφόρων σκευῶν Ἄμισ. 2) Ἡ
πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πλησιέστερον τῆς ἐστίας μᾶλλον ἡ ὑπερ-
πισμένη θέσις προωρισμένη διὰ τοὺς πρεσβυτέρους ἐνθ' ἄν.

ἀπανώδρομα ἐπίρρ. Λεξ. Δημητρ. ἀπανώδρουμα
Ἡπ. ἴπανώδρομα Πελοπν. (Γέρμ. Γύθ.) ἴπανώδρουμα
Ἡπ. ἴπανήδρομα Ἡπ. ἴπανήδρουμα Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀπανώδρομος ἡ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ
ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. δρόμος.

Παραπάνω ἀπὸ τὸν δρόμον ἐνθ' ἄν. : Νὰ τ' ἀφήσης
τὰ βόιδα ἴπανώδρομα Γέρμ. Βάρ'σα τὰ γιλάδια ἴπανήδρουμα
Ζαγόρ. Συνών. ἀπανώστρατα 3. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ.
ἴπανώδρομα καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Λακων.)

ἀπανωδρομή ἡ, ἀμάρτ. ἴπανωδρομή Πελοπν. (Γέρμ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. δρομή.

Τὸ παραπάνω, τὸ ὑπὲρ τὸν δρόμον μέρος : Ἡῦρα δὲ
πέτρες καταμεσῆς τὸ δρόμο καὶ τὲς ἔρριξα τὴν ἴπανωδρομή.
Ἀντίθ. κατωδρομή.

ἀπανωζάλικας ὁ, ἀμάρτ. ἴπαναζάλικας Πελοπν.
(Κίτ. Λάγ.)

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. ἀζάλικας.

Ἐκάτερος τῶν κατεχόντων τὴν δευτέραν θέσιν εὐθὺς
μετὰ τὸν κυνηγὸν τὸν εὐρισκόμενον εἰς τὸ μέσον τῶν δύο
στίχων ὁμάδος κυνηγῶν ὀρτύγων.

ἀπανωζεύλι τό, Κρήτ. Κύθηρ. Πελοπν. (Λακων.)
ἴπανωζεύλι Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. ζεύλί.

Περὶ τὴν σιδηρὰ ἢ ξυλίνη ἐνοῦσα τὰ ἄκρα τῆς ζεύγλης
ἐνθ' ἄν. : Ἄσμ.

Τ' ἀπανωζεύλια τῶ ζευλῶ ἦσαν ἰσημέρια
Κρήτ.

ἀπανωζύγωνο τό, Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. ζυγώνιν.

Ἐκ τῶν δύο παραλλήλων ξύλων ἐξ ὧν ἀποτελεῖται
ὁ ζυγὸς τὸ ἐπικείμενον τῶν τραχήλων τῶν βοῶν. Ἀντίθ.
ἀποκατωζύγωνο.

ἀπανωζῶ Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ ρ. ζῶ.

Παρατείνω τὸν βίον : Ἦτανε νὰ πεθάνῃ, μὰ ἡ καλὴ
διατήρησι τὸν ἔκαμε ν' ἀπανωζήσῃ λίγες μέρες ἀκόμη.

ἀπάνωθεν ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἀπάν'θεν Πόντ. (Κοτύωρ.)
ἀπάνωθε Λεξ. Περίδ. Δημητρ. ἀπάνουθε Κεφαλλ. ἀπά-
νουθε Ἰθάκ.

Τὸ μεταγν. ἐπίρρ. ἀπάνωθεν.

Ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, ἄνωθεν, ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ
τόπου ἐνθ' ἄν. : Ἐρχεται ἀπάνωθε Λεξ. Δημητρ. Ἐκατεβή-
καμε - ἐπέσαμε ἀπάνουθε Κεφαλλ. Ἐρριξε ἀπάνουθε μὴ
πέτρα αὐτόθ. Ἀπάνω τὸ τραπέζι εἶναι μὴ καθίκαλα, βγάρ'
τὴν ἀπάνουθε καὶ βάρ' τὴν ἀπουκάτουθε αὐτόθ. || Φρ. Τὸν
πῆε ἀπάνουθε (τὸν κατέλαβεν ἐμετὸς) αὐτόθ.

ἀπανωθήλι τό, ἀμάρτ. ἴπανουθέλ' Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. θηλί.

Κατὰ πληθ., δερμάτιναι λωρίδες συνεστραμμέναι καὶ
χρησιμοποιούμεναι ὡς ἱμάντες τῶν τσαρουχιῶν.

ἀπανωθύρι τό, ἀπανωθύριν Πόντ. (Κερασ.) ἀπα-
νωθύρι πολλαχ. ἀπανωφύρι Πόντ. (Κερασ.) ἀπανωθύρ'
Πόντ. (Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. θυρί.

1) Μικρὸν παράθυρον ἄνωθεν τοῦ ὑπερθύρου πολλαχ.

2) Ὑπερθύρον, ἀνώφλιον Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Σάντ.
Τραπ. Χαλδ.) : Φρ. Ποῦ νὰ γράφτωμ' ἀτο, τὸ σ' ἀπανωθύρ'
γιὰ τὸ σὸ κατωθύρ' ; (πρὸς φίλον ὁ ὁποῖος σπανίως μᾶς ἐπι-
σκέπτεται) Χαλδ. Συνών. καὶ ἀντίθ. ἰδ. ἐν λ. ἀνώφλι 1.

***ἀπανωίγγλι** τό, ἀπανωίγγλι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. ἰγγλα.

Ταινία διὰ τῆς ὁποίας δένεται ἡ ἐπὶ τοῦ σάγματος
τοῦ ζῶου τιθεμένη πατανία : Ἄσμ.

Βάλε μου γίγλες δώδεκα κ₁ ἀπανωίγγλια δέκα.

ἀπανωκάβαλλα ἐπίρρ. Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀπανωκάβαλλος ἡ κατ' εὐθείαν ἐκ
τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. καβάλλα.

Ἀλλεπαλλήλως, σωρηδόν.

ἀπανωκαβαλλίκι τό, Πελοπν. (Αἶγ. Ἀρκαδ. Κυνοῦρ.)
ἴπανοκαβαλλίκ' Εὐβ. (Στρόπον.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπάνω καὶ τοῦ οὐσ. καβαλλίκι.

Εἶδος ραφῆς καθ' ἣν ἐπιρράπτονται δύο ἐπάλληλα
τεμάχια ὑφάσματος εἰς τρόπον ὥστε τὸ νῆμα διερχόμενον
πάντοτε διὰ τοῦ ὑποκειμένου καβαλλικεύει τὴν ἐπιρραπτο-
μένην ἄκραν τοῦ ἐτέρου ὑφάσματος. Συνών. ἀπανω-
κάβαλλο, ἀπανωκεντεξά, ἀπανωραφή.

ΤΟΜ. Β' — 45

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ